

Tallinna Õismäe Gümnaasiumi põhikooli ainekava

<u>Õppeaine: Geograafia</u>	<u>Klass: 9. klass</u>
<u>Eesmärgid:</u> 1) tunneb huvi geograafia ning teiste loodus- ja sotsiaalteaduste vastu ning saab aru nende tähtsusest igapäevaelus ja ühiskonna arengus; 2) on omandanud ülevaate looduses ja ühiskonnas toimuvatest nähtustest ning protsessidest, nende ruumilisest paiknemisest ja vastastikustest seostest; 3) väärtustab nii kodukohta, Eesti kui ka teiste maade looduslikku ja kultuurilist mitmekesisust; 4) mõistab inimtegevuse sõltumist Maa piiratud ressurssidest ja inimtegevuse tagajärgi keskkonnale; suhtub vastutustundlikult keskkonda, järgides säästva arengu põhimõtteid; 5) kasutab teabeallikaid ja hindab kriitiliselt neis sisalduvat geograafiainfot ning loeb ja mõtestab lihtsat loodusteaduslikku teksti; 6) mõistab loodusteaduste- ja tehnoloogiaalase kirjaoskuse olulisust igapäevaelus.	
<u>Õppesisu ja -tegevus:</u> Euroopa ja Eesti geograafiline asend, pinnamood ning geoloogia. Euroopa ja Eesti asend, suurus ning piirid. Euroopa pinnamood. Pinnamoe seos geoloogilise ehitusega. Eesti pinnamood. Eesti geoloogiline ehitus ja maavarad. Mandrijää tegevus Euroopa, sh. Eesti pinnamoe kujunemises. <i>Eesti ja mõne teise Euroopa riigi geograafilise asendi võrdlemine</i> <i>Teabeallikate põhjal ülevaate koostamine kodumaakonna pinnamoest ja maavaradest ning seostamine geoloogilise ehitusega</i> Euroopa ja Eesti kliima Euroopa, sh Eesti kliimat kujundavad tegurid. Regionaalsed kliimaerinevused Euroopas. Eesti kliima. Euroopa ilmakaart. Kliimamuutuste võimalikud tagajärjed Euroopas <i>Interneti andmete järgi ilma võrdlemine etteantud kohtades ning erinevuste põhjendamise</i> Euroopa ja Eesti veestik Läänemere eripära ja selle põhjused. Läänemeri kui piiriveekogu, selle majanduslik kasutamine ja keskkonnaprobleemid. Läänemere eriilmelised rannikud. Põhjavee kujunemine ja liikumine. Põhjaveega seotud probleemid Eestis. Sood Euroopas, sh Eestis. <i>Kodukohta joogivee, selle omaduste ja kasutamise uurimine.</i> Euroopa ja Eesti rahvastik Euroopa, sh Eesti rahvaarv ja selle muutumine. Sündimuse, suremuse ja loomuliku iibe erinevused Euroopa riikides. Rahvastiku soolis-vanuseline koosseis ja rahvastiku vananemisega kaasnevad probleemid.	

Ränded ja nende põhjused.

Eesti rahvuslik koosseis ja selle kujunemine.

Rahvuslik mitmekesisus Euroopas.

Teabeallikate järgima maakonna või koduasula rahvastiku analüüsimine.

Rahvastikupüramiidi põhjal rahvastiku soolis-vanuselise koosseisu analüüsimine etteantud Euroopa riigis.

Euroopa ja Eesti asustus

Rahvastiku paiknemine Euroopas.

Linnad ja maa-asulad.

Linnastumise põhjused ja linnastumine Euroopas.

Rahvastiku paiknemine Eestis. Eesti asulad.

Linnastumisega kaasnevad majanduslikud, sotsiaalsed ja keskkonnaprobleemid

Lühiuurimusekoostamine koduasulast.

Euroopa ja Eesti majandus.

Majandusressursid. Majanduse struktuur, uued ja vanad tööstusharud.

Energiaallikad, nende kasutamise eelised ja puudused.

Euroopa energiamajandus ja energiaprobleemid.

Eesti energia majandus. Põlevkivi kasutamine ja keskkonnaprobleemid.

Euroopa peamised majanduspiirkonnad

Kahe Euroopa riigienergiaallikate kasutamise analüüsimine elektrienergia tootmisel

Euroopa ja Eesti põllumajandus ning toiduainetööstus.

Põllumajanduse arengut mõjutavad looduslikud tegurid. Eri tüüpi

põllumajandusettevõtted ja toiduainetööstus Euroopas.

Eesti põllumajandus ja toiduainetööstus. Põllumajandusega seotud keskkonnaprobleemid.

Toidukaupade päritolu uurimine ning kodu- ja välismaise kauba osatähtsuse hindamine tootegrupiti

Euroopa ja Eesti teenindus.

Teenindus ja selle jaotumine. Turism kui kiiresti arenev majandusharu. Turismi liigid.

Euroopapeamised turismiressursid. Turismiga kaasnevad keskkonnaprobleemid. Eesti turismimajandus.

Transpordi liigid, nende eelised ja puudused sõitjate ning erinevate kaupade veol.

Euroopapeamised transpordikoridorid. Eesti transport.

Teabeallikate põhjal ülevaate koostamine oma linna võimaakonna turismiarengu eeldustest ja vaatamisväärsustest.

Reisi marsruudi ja graafiku koostamine, kasutades teabeallikaid.

Õppetulemused:

Euroopa ja Eesti geograafiline asend, pinnamood ning geoloogia.

Õpilane:

- 1) iseloomustab etteantud Euroopa riigi, sh Eesti geograafilist asendit;
- 2) iseloomustab ja võrdleb kaardi järgi etteantud piirkonna, sh Eesti pinnavorme ja pinnamoodi;
- 3) seostab Euroopa suuremaid pinnavorme geoloogilise ehitusega;
- 4) iseloomustab jooniste, temaatiliste kaartide ning geokronoloogilise skaala järgi Eesti geoloogilist ehitust;

- 5) iseloomustab kaardi järgi maavarade paiknemist Euroopas, sh Eestis;
- 6) iseloomustab mandrijää tegevust pinnamoe kujundajana Euroopas, sh Eestis;
- 7) nimetab ning leiab Euroopa ja Eesti kaardil mäestikud, kõrgustikud, kõrgemad tipud, tasandikud: lauskmaad, lavamaad, madalikud, alamikud

Euroopa ja Eesti kliima

Õpilane:

- 1) iseloomustab Euroopa, sh Eesti kliima regionaalseid erinevusi ja selgitab kliimat kujundavate tegurite mõju etteantud koha kliimale;
- 2) iseloomustab ilmakaardi järgi etteantud koha ilma (õhurõhk, kõrg- või madalrõhuala, soe ja külm front, sademed, tuuled);
- 3) mõistab kliimamuutuste uurimise olulisust ja toob näiteid tänapäevaste uurimisvõimaluste kohta;
- 4) toob näiteid kliimamuutuste võimalike tagajärgede kohta

Euroopa ja Eesti veestik

Õpilane:

- 1) iseloomustab Läänemere eripära ja keskkonnaprobleeme ning toob näiteid nende lahendamise võimaluste kohta;
- 2) kirjeldab ja võrdleb eriilmelisi Läänemere rannikulõike: pank-, laid- ja skäärrannikut;
- 3) selgitab põhjavee kujunemist ja liikumist, põhjavee kasutamist kodukohas ning ning põhjaveega seotud probleeme Eestis.
- 4) teab soode levikut Euroopas, sh Eestis, ning selgitab soode ökoloogilist ja majanduslikku tähtsust;
- 5) iseloomustab Euroopa, sh Eesti rannajoont ja veestikku, nimetab ning näitab Euroopa ja Eesti kaardil suuremaid lahtesid, väinu, saari, poolsaari, järvi, jõgesid.

Euroopa ja Eesti rahvastik

Õpilane:

- 1) leiab teabeallikatest infot riikide rahvastiku kohta, toob näiteid rahvastiku uurimise ja selleolulisuse kohta;
- 2) analüüsib teabeallikate järgi Euroopa või mõne piirkonna, sh Eesti rahvaarvu, selle muutumist;
- 3) iseloomustab ja analüüsib teabeallikate, sh rahvastikupüramiidi järgi etteantud riigi, sh Eesti rahvastikku ja selle muutumist;
- 4) toob näiteid rahvastiku vananemisega kaasnevatest probleemidest Euroopas, sh Eestis, ning nende lahendamise võimaluste kohta;
- 5) selgitab rännete põhjusi, toob konkreetseid näiteid Eestist ja mujalt Euroopast;
- 6) iseloomustab Eesti rahvuslikku koosseisu ning toob näiteid Euroopa kultuurilise mitmekesisuse kohta.

Euroopa ja Eesti asustus

Õpilane:

- 1) analüüsib kaardi järgi rahvastiku paiknemist Euroopas, sh Eestis;
- 2) analüüsib linnade tekke, asukoha ja arengu vahelisi seoseid Euroopa, sh Eesti näitel;
- 3) nimetab linnastumise põhjusi, toob näiteid linnastumisega kaasnevate probleemide kohta Euroopas, sh Eestis, ja nende lahendamise võimalustest;
- 4) võrdleb linna ja maa-asulaid ning analüüsib linna- ja maaelu erinevusi;
- 5) nimetab ja näitab kaardil Euroopa riike ja pealinna ning Eesti suuremaid linnu

Eesti ja Euroopa majandus

Õpilane:

- 1) analüüsib loodusressursside, tööjõu, kapitali ja turgude mõju Eesti majandusele ning toob näiteid majanduse spetsialiseerumise kohta;
- 2) rühmitab majandustegevused esmasektori, tööstuse ja teeninduse vahel;
- 3) selgitab energiamajanduse tähtsust, toob näiteid energiaallikate ja energiatootmise mõju kohta keskkonnale;
- 4) analüüsib soojus-, tuuma- ja hüdroelektrijaama või tuulepargi kasutamise eeliseid ja puudusi elektrienergia tootmisel;
- 5) analüüsib teabeallikate järgi Eesti energiamajandust; iseloomustab põlevkivi kasutamist energia tootmisel;
- 6) toob näiteid Euroopa, sh Eesti energiaprobleemide kohta;
- 7) teab energia säästmise võimalusi ning väärtustab säästlikku energia tarbimist;
- 8) toob näiteid Euroopa peamiste majanduspiirkondade kohta.

Euroopa ja Eesti põllumajandus ning toiduainetööstus

Õpilane:

- 1) toob näiteid taime- ja loomakasvatusharude kohta;
- 2) iseloomustab põllumajanduse arengueeldusi Eestis ja põhjendab spetsialiseerumist;
- 3) iseloomustab mulda kui ressursi;
- 4) toob näiteid eri tüüpi põllumajandusettevõtete kohta Euroopas, sh Eestis;
- 5) toob näiteid kodumaise toidukauba eeliste kohta ja väärtustab Eesti tooteid;
- 6) toob näiteid põllumajandusega seotud keskkonnaprobleemide ja nende lahendamise võimaluste kohta.

Euroopa ja Eesti teenindus

Õpilane:

- 1) toob näiteid erinevate teenuste kohta;
- 2) iseloomustab ja analüüsib teabeallikate järgi etteantud Euroopa riigi, sh Eesti turismi arengueeldusi ja turismimajandust;
- 3) toob näiteid turismi positiivsete ja negatiivsete mõjude kohta riigi või piirkonna majandus- ja sotsiaalelule ning looduskeskkonnale;
- 4) analüüsib transpordiliikide eeliseid ja puudusi reisijate ja erinevate kaupade veol;
- 5) toob näiteid Euroopa peamiste transpordikoridoride kohta;
- 6) iseloomustab ja analüüsib teabeallikate järgi eri transpordiliikide osa Eesti-sisestes sõitjate- ja kaubavedudes;
- 7) toob näiteid transpordiga seotud keskkonnaprobleemide ja nende lahendamise võimaluste kohta ning väärtustab keskkonnasäästlikku transpordi kasutamist.

Hindamine:

Õpitulemusi hinnates lähtutakse põhikooli riikliku õppekava üldosa käsitlest ja TÕG hindamiskorrast. Hinnatakse õpilase teadmisi ja oskusi suuliste vastuste, kirjalike ja praktiliste tööde ning praktiliste tegevuste alusel, arvestades õpilase teadmiste ja oskuste vastavust ainekavas taotletud õpitulemustele. Õpitulemusi hinnatakse sõnaliste hinnangute ja numbriliste hinnetega. Kirjalikke ülesandeid hinnates arvestatakse eelkõige töö sisu, kuid parandatakse ka õigekirjavead, mida hindamisel ei arvestata. Õpitulemuste kontrollimise vormid on mitmekesised ning vastavuses õpitulemustega. Õpilane peab teadma, mida ja millal hinnatakse, mis hindamisvahendeid kasutatakse ning mis on

hindamise kriteeriumid. Hindamine on planeeritud ning avalikustatud ekooli kaudu.

Õppematerjalid (õpikud, töövihikud, ülesannete kogud, CD-d, DVD-d, õppeprogrammid jt):

1. Ü. Liiber, L. Koppel, V. Rootsmaa, E. Saar. GEO 4-5. Eesti Euroopas. Geograafia töövihik põhikoolile. Studium, 2013
2. Ü. Liiber, L. Koppel, V. Rootsmaa, E. Saar. GEO 4-5. Eesti Euroopas. Õpetajaraamat. Studium, 2013
3. Euroopa loodis- ja ühiskonnageograafia, A. Kont, K. Kukk, Avita 2013
4. Maailma atlas. Eesti Entsüklopeediakirjastus, 2000, 2004.
4. Uus maailma atlas. Jana seta, 2010
5. Eesti atlas. Avita, 2004
6. GoogleEarth.
7. <https://www.opik.ee> - Astra e-õpik
8. koolielu.ee - esitlused
9. <http://eis.ekk.edu.ee/>
10. ilmateenistus.ee
11. <https://www.youtube.com/>
12. <http://www.stat.ee/>
13. <http://www.worldometers.info/world-population/>
14. <https://kahoot.it>
15. www.gi.ee/geomoodulid
16. www.keskkonnaamet.ee
17. www.maaamet.ee
18. <https://estat.stat.ee/StatistikaKaart/VKR>
19. www.bbc.com/news/world-15391515
20. migrationsmap.net
21. oppevara.hitsa.ee/geograafia/
22. www.teacherled.com/resources/wordmap/wordmapload.html
23. www.marinetraffic.com
24. <http://planefinder.net>
25. www.energia.ee
26. www.envir.ee/et/maapou